

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 13

Maribor, sobota 17. januarja 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, preložen v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Optimizem in pesimizem v Ženevi

Včeraj se je v Ženevi pričela druga evropska konferenca, katere se udeležuje 17 evropskih zunanjih ministrov in ki ima nalogo, da nadaljuje razpravo o možnosti evropskega sodelovanja, evropske federacije. Briand, ki je prvi pokrenil vprašanje Panevrope, je na včerajšnji seji zopet povzdignil svoj glas in s poudarkom naglasil, da se »Evropa mora zediniti, če hoče živeti.« »Milijoni človeštva,« je nadaljeval, »pričakujejo, da bodo državniki napeli vse sile, da ustvarijo novo Evropo in resen načrt za skupno sodelovanje.« Povdarjal je posebej, da razcepljenost evropskega gospodarstva in pa nujna potreba ohranitve miru brezpogojno diktirata potrebo, da se najdejo pota in sredstva za evropsko sodelovanje. Briand so se pridružili tudi nemški zunanji minister dr. Curtius, italijanski zunanji minister Grandi in angleški zunanji minister Henderson, ki so še pa posebej poudarili potrebo, da se pri tegetnosti k razpravam o evropski uniji tudi Rusija in Turčija. Izgleda, da se bo našla primerna baza za sodelovanje evropskih držav predvsem na gospodarskem polju.

V ponedeljek, 19. t. m. pa se v Ženevi odpre 62. zasedanje Sveta Društva narodov, ki bo predvsem razpravljalo o poročilu pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco in bo imel nalogo določiti rok za sklicanje splošne razorožitvene konference ter njen sedež. Mnogi pričakujejo, da bo prišlo v tem zasedanju do ostrega spopada med obema blokoma evropskih držav, ki jih tvorijo na eni strani Nemčija, Italija in Rusija, na drugi strani Francija, Anglija in države Male antante. Pričakujejo naval z nemške strani. Razvoj notranjepolitičnih in gospodarskih prijk v Nemčiji, porast Hitlerjevega radikalnega pokreta je potegnil za seboj tudi nemške vladne kroge, ki ne znajo več ohraniti hladnokrvnosti in preračunosti Stresemannove. Nemški ministri podajajo temperamentne izjave, ki zadajajo skrb inozemstvu in ga silijo k opreznosti in nezaupanju.

Bolna točka sedanjega zasedanja bo tudi poljsko-nemški spor, izzvan po nemških spomenicah o postopanju Poljske napram tamonjni nemški manjšini, na katere je Poljska istotako vehementno odgovorila. Razvila se bo nedvomno zelo ostra diskusija o manjšinskem problemu in ni dvoma, da bo poljski zunanji minister v svojem odgovoru na morebitne ponovne nemške obtožbe odgovoril s konkretnimi podatki o postopanju Nemčije napram svojim narodnim manjšinam, ki je vse drugo poprej nego v duhu mirovnih pogodb.

Nemčija je vrgla pri vsem zelo slabo karto, ker je v zvezi s pritožbami

Vatikan in fašisti

FAŠISTIČNA GONJA PROTI SLOVENSKEM PRIDIGAM. — TUDI NADŠKOF DR. SEDEJ BO MORAL ITI?

TRST, 17. januarja. Fašistična kampanja proti slovenskemu jeziku v cerkvah in zlasti proti goriškemu nadškofu dr. Sedeju gre naprej. Vatikanski organ »Osservatore Romano« je ponovno vzel v zaščito duhovščino v goriški provinci in opozarja fašistični tisk, da je katoliška cerkev univerzalna in da se morajo radi tega vršiti pridige v cerkvah v onem jeziku, ki ga govore verniki.

Fašistični listi na to ostro odgovarjajo in trde, da se v italijanski Gorici, kjer se v tamošnji jezuitski cerkvi pridige vrše še vedno v slovenskem jeziku, to ne sme več goditi, ker je Gorica čisto italijanska. Tajnik fašistične stranke Avenanti je nedavno javno pozval dr. Sedeja, naj odstrani slovenske duhovnike, češ da se ba-

vijo s politiko, in naj jih zamenja s po-božno italijansko duhovščino, sedaj pa je pričel odprt boj proti slovenski duhovščini in ga prenesel v cerkve. V jezuitski cerkvi v Gorici so fašisti ponovno priredili demonstracije. V tej politični kampanji jim pomagajo kapucini, ki v okoliških cerkvah pridigajo italijanski, dasi jih narod ne razume in na njihove italijanske pridige ostentativno glasno slovenski molli. Ker fašisti smatrajo to za demonstracijo, je bilo že več ljudi po okoliških vaseh aretiranih radi dozdevne demonstracije v cerkvi.

Po vesteh iz Gorice se zdi, da bo pod pritiskom fašističnih oblasti tudi goriški nadškof dr. Sedej izmenjan, dasi se je Vatikan doslej temu upiral.

Silni viharji v Evropi

VELIKE ŠKODE V ANGLIJI IN NEMČIJI.

BERLIN, 17. januarja. V mnogih državah Evrope divjajo od včeraj dalje z nezmanjšano ljutostjo silni viharji. Zlasti so viharji napravili mnogo škode na Angliškem in v Nemčiji, kjer je sila viharja odnesla cele strehe in prevrnila vozila. Pri Priglitzu je vihar prevrnil vlak, pri čemer je bil vlakovodja ubit, več potnikov pa ranjenih. Povsod ob cestah in železnicah leže brzozjavni in telefonski

drogovi in ovirajo promet, ker ni mogoče ovir sprosti odstraniti. Počebno divje razsaja vihar v Angliji. Vihar, ki je včeraj začel divjati na Škotskem, se je hitro širil proti jugu in danes zajel vso Veliko Britanijo. Zlasti velika je škoda ob zapadni obali, kjer se je več manjših ladij potopilo. Po dosedanjih vesteh vihar ni zahteval človeških žrtv.

Trgovska pogodba s Turčijo sklenjena

BEOGRAD, 17. januarja. Trgovinska pogajanja s Turčijo so končana. V vseh vprašanih je bil dosežen sporazum. Pogodba bo danes v Angori parafirana, nakar bo po odobritvi s strani obeh vlad podpisana najbrže v Beogradu.

Nova ustava za Indijo

LONDON, 17. januarja. Zadnja seja indijske konference se bo vršila najbrže v ponedeljek. V političnih krogih z napetostjo pričakujejo za ta dan najavljene deklaracije Macdonalda o politiki angleške vlade napram Indiji. Macdonald bo v svoji izjavi podal splošno stališče napram Indiji, obenem pa tudi metode, po katerih bo nova ustava stopila v veljavo.

LONDON, 17. januarja. Predsednik komisije za reorganizacijo Indije, lord Sankey, je izdelal nov načrt za indijsko ustavo. Po tem načrtu bi bile zu-

nanjepolitične, vojaške in finančne zadeve izključene od indijskega voliva, vse druge stvari bi pa urejevali Indijci sami. V gotovih slučajih bo lahko guverner Indije delal na svojo roko in odgovornost kakor v drugih angleških dominijonih. Pozval bo lahko kakega ministra, da sestavi vlado po svoji inicijativi. Lahko bo zrušil kabinet in pozival ministre na odgovornost. Imel bo pravico prisostvovati razpravam v obeh zbornicah. Prisostvoval bo lahko sejam vlade in izdajal naredbе, ki jih bo morala vlada izvršiti. Zgornja zbornica indijskega parlamenta bo imela 100 do 150 članov, ki jih bodo volile province, spodnja zbornica pa 250 članov, izvoljenih na 5 let. Zgornja zbornica se ne bo raznuščala in se bo vedno redno obnavljala, spodnja bo pa lahko razpuštil guverner in razpisal nove volitve. Posebna komisija proučuje tudi vprašanje, da bi bilo v Indiji čim manj britanske vojske.

radi nemške manjšine na Poljskem v nemški javnosti tekla preveč prozorna politična akcija za revizijo vzhodnih mej. To pa je v Franciji in Angliji vzbudilo takoj nezaupanje in so zelo padle šanse za uspeh nemških pritožb in revizionističnih stremeljenj Nemčije in Italije.

Tudi v vprašanju sklicanja splošne razorožitvene konference še ni enotnosti. Dočim gre nemška taktika za tem, da dokaže nemogućnost akcije za razorožitev in da iz tega izvaja pravo Nemčije, da izenači svoje oboro-

ževanje z oboroževanjem drugih držav v smislu versailleske mirovne pogodbe, je jasno, da se Francija, Anglija in države Male antante tej mentaliteti ne bodo prilagodile.

Perspektive konferenc v Ženevi torej niso najlepše, vkljub temu pa vlada pri najodličnejših državnikih Evrope optimizem. Državniki Male antante so se, kakor običajno, tudi tokrat na posebni konferenci zedinili na enotne smernice pri razpravi o panevropskem, narodno-manjšinskem in razorožitvenem problemu.

Zimskosportne tekme v Bohinju

LJUBLJANA, 17. januarja. Koncem januarja in začetkom februarja se bodo vršile pod protektoratom kralja Aleksandra v Bohinju velike mednarodne zimsko-sportne prireditve, doslej največje te vrste v Jugoslaviji. Prijavljenih je doslej že mnogo zimskih sportnikov iz tu- in inozemstva.

Velike stavke v Angliji in Indiji

LONDON, 17. januarja. Kljub naporom delavskih organizacij do sporazuma ni prišlo, ker podjetniki vztrajajo na zahtevi po znižanju mezd in ureditvi delovnega časa. Danes je bilo izprtih 250.000 tekstilnih delavcev. Ako v tednu dni ne pride do sporazuma, se bo število izprtih delavcev zvišalo na pol milijona.

LONDON, 17. januarja. Iz Bombaya javljajo, da je položaj zelo resen, ker so delavci povečini pričeli stavkati. Trenutno stavka 170.000 tekstilnih delavcev in mnogo v drugih obratih. Oblasti so s pomočjo vojaštva in policije po trdih cestnih bojih vpostavile red. V bolnice je bilo oddanih nad 500 ranjencev.

Zinovieva misija v inozemstvu

PARIZ, 17. januarja. Kakor javljajo iz Moskve, bo dobil Zinoviev, ki je bil pred nekoliko dnevi pozvan od Staljina, važno mesto v tretji internacionali. V najkrajšem času bo poslan v inozemstvo s posebno misijo, da požiivi delavnost agentov tretje internacionale in pojača boljševiško propagando.

Brazilija bo kupila Balbovo eskadrilo

RIO DE JANEIRO, 17. januarja. Časopisi javljajo, da je brazilska vlada sklenila nakupiti vsa italijanska letala, ki so pod vodstvom ministra Balba preletela ocean. Povdarjajo, da bo nakup teh bombaških letal Braziliji zagiral nadvlado v zraku v južni Ameriki.

KONFERENCA ZA TURISTIČNI AVTOMOBILIZEM.

SAN REMO, 17. januarja. Danes je bila tu otvorjena mednarodna konferenca za avtomobilski promet v službi turistike. Sodelujejo zastopniki Jugoslavije, Avstrije, Švice, Italije, Francije in Nemčije.

GLAVNI DOBITEK RAZREDNE LOTERIE.

BEOGRAD, 17. januarja. Pri včerajšnjem žrebanju državne razredne loterie je zadela glavni dobiček prvega kola v iznosu 200.000 Din srečka št. 95.763.

Prvo potovanje »Kraljice Marije«.

Prvo potovanje bo nastopil novi turistični parnik »Kraljica Marija« dne 2. marca in sicer iz Sušaka preko Šibenika, Splita, Dubrovnika, Kotora, Urfa, Napulja, Pireja in nazaj. Cene v prvem razredu z 2-3 posteljami Din 3600, v boljši kabini z 2 posteljami Din 4600, v luksuzni kabini s kopalnico 6000 Din.

V zimskih vrtovih pohorske Ribnice

Je si na krpljah kot krpljar prehodil ali na smučeh kot smučar prevozil oni prelestni obširni gorski svet, ki se južno od Drave preko Janževega vrha in Orlice po solčnih rebrih dviga in po globoko razjedenih in izpranih globačah vzpenja do glavnega grebena zapadnega Pohorja, smeš reči, da si videl zimske vrtove naše pohorske Ribnice; kajti, kar našteješ vasi, sel in selišč, žag, mlinov in kamnolomov, seč in frat, gozdnih kompleksov in golih planjav od železniške postaje Brezno-Ribnica, od takozvane Podvelke od Velki in njenih številnih pritokih navzgor do Kasjakovega vrha, Slohače in Šintlarice, do najvišje točke Jezerskega vrha (1535 m), do Ribniškega sedla, do Črnega vrha (1543 m) in do Velike Kope, vse nosi značaj in pečat, diha duh in življenja, kaže podobno in liče, pa je tudi last in oblast one lične in dične, one znamenite gorske vasi, ki se imenuje Ribnica na Pohorju (715 m).

Skomerje, najvišja pohorska vas in za to rojstni kraj in večno počivališče edinega pohorskega pevca in pesnika Jurija Vodovnika, leže sicer dokaj višje in se površ še solnčijo na kopnih južnih obronkih zimskega Pohorja; tudi vas in cerkev sv. Martina nad Slov. Bistrico je nekoliko bližje zimskemu blesku solnčnih vršacev; toda nju in vse druge prekaša s svojimi vrtovi v ožjem in širšem pomenu besede tako poleti kakor še prav posebej pozimi Ribnica, pa naj se oziraš samo na one vrtove, grede, sadovnjake, izprehode, livade, ribnike, vode in gaje, ki jih vidiš v vasi sami in njeni neposredni bližini, ali pa tudi na vse one, ki sta jih dobrotljiva narava in pridna človeška roka ustvarili in uredili v njenem najširšem okolišu.

Po zimi samo na smučeh ali k večjemu na krpljah dostopni, se razprostirajo na obširni polici tik pod Jezerskim vrhom, včasih lesketajoč se kot srebrni kristali v vročih žarkih zimskega solnca, potem zopet trdovratno kljubujoč najsilnejšim sunkom zimskih viharjev in orkanov, grajski vrtovi in dvorredi okoli zimskega, zasneženega in ledenega bivališča pohorskega Jezernika, ki sedaj počiva in se greje na dnu Ribniških jezer. Krasen je pogled z Jezerskega vrha na to mirno zimsko idilo. Toda strašna je Jezernika jeza in njegovo maščeva nje nad onim, ki bi se drznil motiti ga v njegovem zimskem spanju. Bližajočemu se smukne noga skozi tenko plast pršiča v globoko votlino, križema prepričeno z vijočimi se potlešnimi vejami in vejicami visokogorskega ruševja; tedaj ga zgrabi Jezernik in ga iz svojih ledenih klešč ne izpusti prej, predno mu slovesno ne objubi, da ne bo stopil nikoli več skozi ivnato leso njegovih zimskih vrtov. Smučar pa, ki se prihajajoč s Klopnega vrha preko Peska, Rogle in Planinke, vozi gori na Jezerski vrh, naj se tudi spomni, da je Jezernik Ribniško jezero, ta pohorski biser, prinesel semkaj s Koroškega, s Plešivca, in da on tako in s svojo osebo veže še vedno z nami ono prekrasno ozemlje, skozi katero gre sedaj začasna, njemu in nam neljuba meja.

Na zapadni strani Jezerskega vrha, le redko poraslega s smrekami v čarobnih zimskih oblekah in oblikah, pridrvi smučar v ravnem strelu preko starih smučin v drug zimski vrt, ki se sicer imenuje »Ribniško sedlo« in je v svoji sredini okrašen z »Zavetiščem pod Jezerskim vrhom«; a domače ljudstvo v svoji večji dovtetnosti za poezijo in pobožnost ga pravilneje nazivlja »Pri cerkvici«. Če tudi pobožni Ribničani cerkvice v tej višini niso mogli dograditi, bodo vseeno oni, ki bodo tu zgradili najvišjo turistovsko postojanko na celém Pohorju; morali novi zgradbi dati staro podedovano in za to častljivo ime. Skozi ta visokogorski vrt bučijo pozimi noč in dan najsilnejši viharji; sedlo samo je vsled tega brez snega, da se vidi ostri baloh, strupena čmerika, zdravilni encijan in debele jagode brusnic z rdečimi lici. Ni čuda, da v bližini tod mimo hodijo s severna na južno stran in narobe črnokosmate

divje koze, da začivka tu pa tam drobna siničica in preplašen zafrfota divji petelin, bolj spodaj pri Lenarčičevi »Petelinovki« veliki, višje zgoraj na Pungratu ali na Planinki manjši, a lepši in razboritejši ruševci s svojimi škarjastimi krivci.

Gornje in Spodnje Tratice pod Črnim vrhom, Gregorova planina, Pesnikova seča z gostim jerebičjem, upognjenim pod težkim snegom, Medvedja ravna, kjer je v hudi zimi bil od Ribničana ustreljen zadnji medved. Berglica, kjer je star berač na poti gori k »Cerkvici« v snegu in ledu omagal in izdihnil svojo dušo, zapustivši svoje berge kot znamenje na svojem grobu; pa prelepa ime na visoko ležečih kmetij in posestev Pisnik, Hribnik, Ravnjak, Završnik, Rebrnik, Bukovnik, Kralj, Kotnik, Samec, Kopnik, Gosakovo, Pehovo, Pohorsko, Lepšnikovo, Kopovo, Dornikovo: vsa ta imena so samo različne označbe samih vrtov, gred in sadovnjakov, žuborečih potočkov in zasneženih gajev, ki vse greje in oživlja toplo zimsko pohorsko solnce in še gorkejša in čvrstejša ljubezen domačega ljudstva do podedovane grude, do smrekovih in jelovih šum, ki z rodno rastejo in še le z rodno ginevajo.

In Ribnica sama! Vsa ogrnjena s tankim pajčolanom najčistejšega pršiča od starega oreha nad vasjo do zasneženega pokopališča in do cerkvice sv. Lenarta na obnem holmcu, s svojimi čednimi hišami in vilami, z okusnimi vrtovi in verandami, ta nekdanji St. Bartholomä am See, ena sama od ljubezni, od tople ljubezni sredi mrzle zime ogreta družina; zbrana okoli okusne, od pobejenih kostanjev obdane cerkvice, vse en sam vrt, semkaj postavljen, da ga obiščeš in uživaš blagodejni vonj njegovega cvetja, v toplem poletnem času 24. jun. ali na šent Janejevo 24. avg. v jeseni na praznik sv. Uršule in na Rožensko nedeljo 4. okt., po zimi pa vselej, kadar ti dopusti tvoje razmere. In vrnil se boš z zadovoljstvom, da si bil vsaj nekaj uric v zimskih vrtovih naše pohorske Ribnice. Dr. Fr. Mišič.

Vodnikova družba v Ljubljani

Ima od svoje druge naklade družbenih knjig za leto 1930 še okoli 150 kompletnih izvodov. Prosimo vse svoje gg. poverjenike, da opozore svoje znanee in prijatelje, ki niso člani Vodnikove družbe, da lahko še dobe kompletne izvide družbenih knjig za leto 1930. Gospodje poverjeniki naj te člane takoj priklase po dopisnici družbeni pisarni v Ljubljani, ki takoj po prejemu obvestila pošlje družbenemu poverjeniku knjige za naknadno prijavljene člane. Lahko pa naroči vsakdo po dopisnici družbene knjige direktno pri družbeni pisarni v Ljubljani. Nihče naj ne zamudi te prilike, da zamore za mal znesek Din 20.— dobiti 4 lepe knjige (Vodnikovo pratio za leto 1931, bogato ilustrirano, V senci nebotičnikov, V džunglah belega slona in povest »Irma«). Prijatelj lepih knjig, napiši še danes dopisnico »Vodnikovi družbi« v Ljubljani: Priglašam se za člana Vodnikove družbe za leto 1930., z natančno označbo svojega naslova.

Radio Ljubljana. Program prihodnjega tedna.

V nedeljo zvečer prenos Beethovne IX. simfonije iz Praga! — Ponedeljek večer izpolni domače radio-orkester. — V torek zvečer bo nastopila ljubljanska drama z Lipahovo igro »Glavni dobitke«. — V sredo bo podal prof. France Vodnik pregled literarnega leta 1930. Zvečer pa bo predaval g. dr. Stanko Vurnik o slovenski narodni pesmi in njenem slogu. Predavanje bodo spremljali vzgledi. — V četrtek zvečer prenos opere »Morana« iz Brna. — V petek solistični večer ge Skvarče in g. Živka. — Sobotni večer: najprej bosta peli gđc. Meze in ga Goloba v duetu slovenske narodne pesmi, potem bo igral na harmoniko g. Rakuš, gospod Župec pa bo zapel nekaj prleških pesmi.

Mariborski in dnevi drobiž

Bogojavljenje (blagoslovitev vode).

V ponedeljek, dne 19. t. m. se bo vršila v pravoslavni kapeli svečana liturgija, na kar se podajo verniki z godbo na čelu na Trg svobode, kjer bo slovesna blagoslovitev vode. Po blagoslovitvi bo g. prota Trbojevič blagoslovil s posvečeno vodo posadko in vse svoje vernike.

Polovična vožnja

Z vlakom Maribor—Ribnica in nazaj za jutri, 18. t. m. bo dovoljena v skupini (najmanj deset oseb). Prinesite s seboj planinske legitimacije na glavni kolodvor ob 5.30 zjutraj.

Smrtna kosa.

V Krčevini 48 je danes zjutraj umrla v starosti 16 let posestniška hči Vida Spindler.

Ljudska univerza v Mariboru.

Po ciklu »Rodbina in otrok« se hočemo sedaj obrniti k vprašanju njene bodočnosti. Z bodočnostjo rodbine in človeškega plemena se peča moderna veda »evgenika«. Ona raziskuje pogoje za zdrav razvoj človeštva in se bavi predvsem z vprašanjem, ali ni morda mogoče človeški rod poplemeniti in ga privedi k višji duševni in telesni popolnosti? Temeljni problemi so vprašanja podedovanja. Je li mogoče in kako, da se podedujejo dobre lastnosti, slabe pa čim bolj odstranijo? Ko stavimo to vprašanje, se že nahajamo na pragu prevažnega zakonskega vprašanja o pravilni izbiri moža in žene v zakonu. S temi in podobnimi problemi se bodo bavili naši prvi strokovnjaki-znanstveniki v prihodnjih tednih. Uvodno in temeljno predavanje bo imel v petek 23. t. m. naš odlični antropolog dr. Škerlj iz Ljubljane: »Ali in kako zamoremo izboljšati človeški rod?« V ponedeljek ni predavanja.

Za nocojšnjo akademijo Sokola v Studencih

vlada mnogo zanimanja ter je pričakovati povoljnega obiska. Zadnje dni sicer krožijo vesti, da so že vse vstopnice razprodane. Ne vemo, v čigavem interesu širijo take govore, v sokolskem gotovo ne. Vstopnice za vse prostore je še dovolj na razpolago in se bodo dobile od 19.30 naprej pri blagajni. Osebnih vabil odbor ni razpošiljal. Saj je itak dolžnost sokolskega in Sokolu naklonjenega občinstva, da se privedite udeležiti. Opozorjamo na točen začetek ob 20. uri.

Predavanje o strelvodnih napravah.

V ponedeljek 19. in torek 20. t. m. se bo mudil v Mariboru višji inšpektor dunajskega Obrtno-pospeševalnega zavoda inž. Ernest Braun, ki bo pri tej priliki predaval o napravah in preizkušnji strelvodov. Za prvi dan — ponedeljek — je določeno teoretično predavanje, spremljano s skioptičnimi slikami, ki se bo vršilo v kinu Apolo (Sloškovo trg) zvečer ob 8. Temu predavanju bo sledil v torek 20. t. m. popoldne ogled strelvodnih naprav na nekaterih objektih v mestu in razkazovanje merilnih aparatov. Predavanja bodo zanimala posebno kleparje, ključavničarje, instalaterje, stavbenike, zidarje in tesarske mojstre in njihove pomožne delavce, pomočnike in vajence, in so za interesente povsem brezplačna, ker vse stroške prevzame Obrtno-pospeševalnega zavoda Zbornica za TOI.

Nov vlomilski par

je bil sinoči krog 22. na dramatičen način aretiran: 23letni ključavničarski pomočnik Viko Karba in 28letni mizarski pomočnik Rudolf Kranjc. Vlomila sta v spalnico natakarike gostilne Senica v Tattenbachovi ulici. Ko je natakarija prišla v sobo in ju opazila, je takoj stekla nazaj v gostilno in dala poklicati policijo. Med tem sta zlikovca seveda izginila in so ju s strehe kegljišča opazili na sedni strehi hiše branjevke Kos, Karbo za dimnikom, Kranjca pa v žlebu. Ko sta videla, da so ju odkrili, sta začela trgtati opeko s strehe in jo metati proti preganjalcem. Nato sta zlezla skozi luknjo na podstrešje in odtam hotela pobegniti čez dvorišče. Vendar so jima na stopnjicah prestregli pot in ju zvezali. Pri obrambi je Kranjc z žepnim nožem dva zasledovalca lažje ranil. Našli so pri njima nekaj ukradenih stvari in 4 vetrihe. Po plačilo si bosta šla k sodišču.

KINO

Grajski:

Samo še par dni: Harry Piel
ON ALI JAZ.
Prvovrstna 100% meška pustolovina.
Krasne slike, izborna napeta vsebina.
V predpripravi:
LAŽNI FELDMARŠAL
sijajna vojaška humoreska.

Union:

Danes zadnji dan: Hay Tang
Od nedelje dalje:
VESELA SRCA
100% zvočna opereta v nemškem jeziku. Poje Heinz Bollmann, tenor opere Dresden.

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto, 17. in nedeljo, 18. januarja
veliki pustolovni kriminalni film:
»TEMNI DUNAJ«.

Kino »DIANA« Studenci.

Soboto 17. in nedeljo 18. januarja
Richard Dix v boju z
rumenim banditom
Popolnoma nov film, ki še ni bil predvajan v Mariboru
PREDSTAVE: ob delavnikih ob 8. uri; ob nedeljah in praznikih ob 4., 7. 9. uri. Moderna godba!

Planinski ples.

Planinski ples — se pravočasno opozarja in kar posebno se povdarja — je letos že v soboto 31. januarja! (Za danes še brez komentarja.)

Lutkovno gledališče Sokola-matice ponovi v nedeljo 18. t. m. ob 3. pop. v mali dvorani Narodnega doma veseloigro v 3 dejanjih »Gašperček čarovnik«. Nezgode.

Dijak Franc Lužnik, stanujoč v Strossmayerjevi ulici, je pri telovadbi v meščanski šoli v Cankarjevi ulici tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. — 18letni Josip Šunko iz Počehove je tako nespretno ravnal s flobertovko, da si je prestrelil levo dlan. Po prvi pomoči na reševalni postaji je bil oddan v domačo oskrbo.

Ne sme v gostilno.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je Kalohu Francu, rojenemu dne 29. I. 1908, hlapcu v Mali Zimici, prepovedalo zahajanje v gostilno za dobo 6 mesecev. Rok te prepovedi začne teči po odsluženju zapora s 27. januarjem 1931.

Predprodaja vstopnic za »Planinski ples« dne 31. januarja pri »Unionu« je pričela. Vstopnice se dobe na Aleksandrovi cesti pri »Putniku«, v trgovinah Kravos, Pinter & Lenard, Serec (Černetič), v drogeriji Kanc (Wolfram) v Gosposki ulici, pri urarju Burešu v Vetrinjski ulici, v trgovinah Novak in Divjak na Glavnem trgu, »Karo« (Roglič), Koroška cesta in Kosi, Kralja Petra trg.

PARNA PEKARNA

FEIERTAG ANTON, Betnavska cesta 34

Najboljši rženikrah — pecivo — keksi

Občni zbor Društva stanovaljskih najemnikov za mesto Maribor in okolico se bo vršil v nedeljo, dne 18. januarja ob 10. uri v mali dvorani hotela »Pri zamercu« v Gosposki ulici z dnevnim redom: Razpust društva in slučajnosti. Članstvo, zlasti odbor se naproša točne in sigurne udeležbe.

V nepravem času.

— Mati, našel sem si službo nočnega paznika.

— Pa ravno zdaj, ko sem Ti sešila dve spalni srajci.

„Lovski ples“ društva Männergesangsverein
17. januarja 1931. v dvorani UNIONA 17. januarja 1931.

Kriza z naših tal

Popolnoma naravno in tudi razumljivo, če so valovi najmodernejše epidemije, ki je objela ves svet, poplavalili tudi nas. Tudi nas, pravimo, ker izvestni tipi — in takih je tukaj več kot dovolj — namenoma mečejo v svet bombe, ki vsebujejo le jugoslovansko krizo. Najpreprostejši človek iz najzakotnejše vasi pa ve, da je danes svet organska celota, zlasti z ozirom na gospodarstvo. Zato ni nič nenavadnega, če gotove gospodarske sunke celo na tleh prekooceanskih celin občutimo tudi mi.

V kompliciranem gospodarskem ustroju se je nekje nekaj okrhalo — zadevni vzroki so mnogi in zelo različnega značaja — in posledice pritiskajo enega več, drugega manj, kakor in v kolikor je poedinu gospodarski činitelj (posamezna gošpodarstva, države) soudeležen.

V največji meri čutijo posledice gospodarskega zastoja činitelji (kraji, dežele, države, mesta, vele mesta), katerih narodno gospodarstvo sloni pretežno na industriji in trgovini. Naša država pa je poljedelska in kot taka gospodarsko krizo ne le najmanj občuti, marveč jo tudi najlažje preboli.

Toliko na naslove, ki še vedno tako radi in slepo verujejo nepoboljšljivcem — intrigantom, ki pa se kljub temu radi grejejo na našem solncu.

Preidemo k drugemu poglavju, ki se glasi:

Opisane razmere nas silijo, da se v opazovanju in sodbi gospodarskih prilik šolamo in razmeroma naglo zorevamo. Pri tem pa mora biti naše stremljenje, da opozarjamo na škodljive razlike, ki naj se po možnosti odstranijo. V ta namen pa se moramo vprašati, le-li vzrok krize le izven nas, oziroma če in v koliko je kriza tudi našega domačega izvora. Nedvomno bo odgovor pritrdilen in že na tem mestu podčrtano, da je dolžnost vseh pridobitnih krogov, da prevzamejo v svrhu sanacije sorazmeren del breme, na, ali če hočete — žrtev.

V gospodarski krizi je neprestano na dnevnem redu razmerje med producentom in konzumentom ali kratko — pojav draginje. Ta tako občutljiva stran kaže, da ni pod našo streho vse v redu. To opazi celo površni in malo poučeni opazovalci, ki poznajo mesto le po njegovem zunanem licu. Oziroma se namenoma na mestne razmere, ker ravno mesto ima nalogo regulatorja.

Za razvoj telesa in ohranitev zdravja je prva postavka hrana. Pa pogledimo najvažnejše kmečke produkte: moko (kruh), mast, meso in mleko, — ki gredo, preden dosepejo v roko konzumenta, po rokah obrtnika ali trgovca. Rezultat: kmet jih po ceni prodaja, mi (konzumenti) pa drago plačujemo. In to je vse naše lastno blago. Čudno!

Na naslov pekov in mesarjev je že padla beseda, a kaj se hoče, ko je pač taka — konjunktura! (Novo udomačen pojem, ki nam meša zdravo pamet!). Kaj pa pravite k temu-le pojavu: Tudi v Budimpešti so imeli peki svojo konjunkturo, ki pa so jim jo kmetje čez noč izpodbili z zadržno pekarno. Naenkrat je cena kruha padla. Kot izgleda, bo menda isto z mesnicami. Razmere ustvarijo zelo mnogo.

Obleka (obuvalo) je druga postavka. Poslušajmo sodbo izkušenega trgovca, ki pravi: »Tukajšnja trgovina ima izredno proste roke. Pri vas je upravičeno mnenje o nerealnosti, ker je blago enega in istega izvora in kakovosti za znatne odstotke dražje nego drugod.« Resničnost te sodbe podpiše lahko marsikdo iz lastne skušnje.

Nismo tako naivni, da bi za to klicali na pomoč moralna čustva, ki jih gospodarstvo ne pozna, pač pa se sklicujemo na dolžnosti, ki izvirajo iz socialnega življenja. Vemo, da se človek gotovim ugodnostim, ko se jim je enkrat priučil, je nerad odpove. V tem slučaju je to toliko težje, ker so se gospodarski odnosi razvili na osnovi svobodnega razmaha (liberalno, individualno gospodarstvo).

Če pa nam praktično življenje kaže, da je to načelo v socialnem oziru zlo — ki je čutimo vsi, — je naša naloga in dolžnost, da opozarjamo na način, ki naj napetosti manjša. Danes je socialno življenje že tako zgoščeno, da ne more in ne sme biti nobena zadeva »privatna stvar«.

Delavstvo, državno uslužbenstvo in uradništvo preživlja težke čase, ki pa niso blod le one splošne, ampak znatno

MARIBOR, Gosposka ul. 17

Primorske vesti

Tržaški zvezni tajnik dr. Perusino je prisostvoval občinam zborom kraških fašistov. Povsodi je na koncu svojih govorov svaril prebivalstvo, naj se nikar ne da zapeljati od krivih apostolov, slabih svetovalcev, podpihivalcev in zdražbarjev na napačna pota nasprotovanja fašizmu in režimu. Zahteval je, da se mora ovaditi oblasti vsakega, o katerem se zasluti, da dela proti fašističnim tendencam. Vse take bo zadela najstrožja kazen. Dr. Perusino je bil najbolj zadovoljen v Dutovljah, kjer je občinski načelnik in krajni fašistični tajnik domačin Božidar Kompare. Njegovo poročilo o delovanju fašija je bilo prepleteno z izjavami brezmejnega udanosti Italiji in Mussoliniju. Končno se je spozabil Kompare in rekel: »Dutovlje so vredne, da pride Italija tudi v njihovo cerkev. Cerkevna oblast naj poskrbi nemudoma za italijanske pridige in molitve....«

V Dolini pri Trstu trpi prebivalstvo veliko pomanjkanje. Zaprte so tržaške oljarne, reducirano je število delavcev po ladjedelnicah in kmetijske pridelke je zadela lani občutna kriza. Fašistični hijerarhi poslušajo pritožbe, kadar pridejo med trpeče vaščane, nato pa vselej priporočajo potrpljenje in slovesno izjavljajo, da bo Mussolini privedel obmejne pokrajine do največjega blagostanja. V Nabrežini in Vel. Repnu je polno kamnosekov brez dela. Sam »Piccolo« priznava, da se je v njihova domovanja naselila mizerija. Obrnili so se za pomoč do zveznega tajnika dr. Perusina potem, ko so slišali že od prefekta lepe obljube, ki se pa niso izpolnile. Tudi dr. Perusino je bil poln obljub, povedati pa ni hotel, da vlada gre na roko kamnolomom v drugih provincah v škodo primorskim.

Tržaška pokrajinska uprava je prispevala lani 28.000 lir za vzdrževanje tečajev, v katerih bi se imeli kmečki otroci navajati k delu, pa se v resnici v njih samo nadaljuje potuščevanje šoli odraslih otrok. Uprava je izplačala 19.000 lir prispevka univerzi v Trstu, 11.688 lir trgovski šoli v Trstu, 25.000 lir univerzi v Padovi, 6.000 lir industrijski šoli v Trzinu in 20.000 lir privatnemu tehničnemu zavodu v Trzinu. Raznim društvom in patriotičnim združenjem je izplačala pokrajinska uprava lani 250.000 lir. Vse fašistične organizacije in institucije dobivajo pri upravi podporo, ki se odmeri vselej, kolikor le moreče visoko. Enako je tudi pri drugih pokrajinskih upravah.

Istrski prefekt Leone je trdil v svojem novoletnem govoru v seji pokrajinskega gospodarskega sveta, da so zadržne kleti v preteklem letu dobro uspevale in držale ceno vina precej visoko. To je zelo pretirana trditev, ker ve vsakdo v Istri, da ni nikake prave zadržne organizacije in to, kar je, služi posameznikom. O kaki splošni koristi zadržništva za vinogradnike pa se ne more govoriti. Govorili in obljubljali so mnogo, napovedovali so celo otvoritev istrskih kleti na

tudi naše lastne krize, ozir. nesoglasja v cenah vseh nučnih življenjskih nužnosti.

Naše mnenje je, da so v prvi vrsti oblasti poklicane, da se razmere vestno proučijo in jih tudi sanirajo in to v interesu prizadete večine in tudi višave. Men da so v prvi vrsti za to tukaj, osobito pa tukaj ob meji, kjer so vsi koraki nasprot-

Dunaju in v Pragi, ali tako skrb za kmeti kažejo samo takrat, kadar ga treba spraviti v kakšno fašistično organizacijo. Kako se malo brigajo visoki fašistični gospodje za istrskega vinogradnika, se je videlo najbolj na trgu na Reki, kjer so lani zobali grozdje iz južne Italije, ki je prihajalo preko Ankone na reški trg vsak dan prej kakor je moglo tja dospeti grozdje iz Istre!

Na dan svetih treh kraljev obdarujejo v Italiji otroke. To navado so uvedli fašisti tudi v obmejnih pokrajinah. To je »befana fascista«, za katero naberejo darov pri trgovcih, po tvornicah in po raznih družinah v mestih in na deželi. Dati mora vsak in sicer precej. Ker je darov želinih otrok polno po šolah in fašističnih organizacijah. Razdeljujejo obleko, obutev, blago itd., naglašajoč med Slovenci, da so to darovi fašizma, ki goji do drugorodnih otrok posebno ljubezen. Prireditve »befane« so po večjih krajih zelo slovesne in udeležijo se jih zastopniki vseh oblasti. Kontrole, da se vsa sprejeta darila porabijo v določeni namen, ni nobene.

Narod naš dokazuje hrani.... V cerkvenem arhivu v Kamnjah na Goriškem hranijo misal, na katerega platnicah je napis v glagolici, ki pravi, da je videmski škof Giovanni Grimani naročil župniku, da naj poje staroslovensko sv. mašo, ko pride on tja s svojim spremstvom na pregledovanje župnij po Vipavski dolini. To je bilo 15. junija 1583. Gotovo je tlela med Vipavci narodna zavest in živo je bilo zanimanje za staroslovensko sveto mašo. Škof je hotel vstreti ljudstvo, katerega je bilo tisti dan v Kamnjah brez dvoma ogromno število. V Kopru so Benečani leta 1461 odredili za meščane in vojake slovensko službo božjo in rovinjski kapitelj je leta 1506 dodelil župnikom koplano-glagolijaše, da je verno ljudstvo čulo svojo besedo v cerkvi. Tako se je nekaj skrbelo za domač jezik v božjem hramu po primorskih pokrajinah, fašizem pa ga hoče docela izgnati in nadomestiti z italijanščino.

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. januarja ob 20. uri »Odgodena noč«. Premijera.

Nedelja, 18. januarja ob 15. uri »Lutka«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Odgodena noč«.

Ponedeljek, 19. januarja. Zaprto.

Torek, 20. januarja ob 20. uri »Plesni večer« Olge Solovjove. Izven.

Nedelja v maribor. gledališču. V nedeljo, 18. t. m. se bo ponovila ob 15. uri Audranova opereta »Lutka«, pri kateri se občinstvo kar najbolj zabava. Predstava se bo vršila pri nižjih cenah. — Zvečer ob 20. uri bo prva repriza izredno vesele burke »Odgodena noč«, pri kateri se bodo posetniki gledališča nasmejali do solz.

nikov za ustvarjanje napetosti in v škodo naše stvari.

Ako nas pustite izživeti se v boju za obstanek — kaj boste zahtevali od nas?

Polno je dela, treba je le smisla, razumevanja in dobre volje. Čim prej — tem bolje!

ČEVLJI

PO

INVENTURI

TEMELJITO IZPRAZNITI

Kulturne vesti

Jón Sveusson: Prigode malega Nonnija. V zbirki mladinskih spisov Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani je kot prva knjiga izšel izbor mladinskih spisov znane Islandca Jóna Svenssosa, ki pa piše v nemščini. Knjiga, ki obsega 187 strani osmerke, vsebuje troje spisov: Božični obisk v Skipalonu, Nonni in Manni v gorah in Nonni v metežu. Vsi trije so zajeti iz spominov na pisateljeve mladostne doživljanje na mrzlem otoku Islandu, njegovi rodni domovini, pisani pa so tako živo in napeto, da vzbujajo pozornost in zanimanje od začetka do konca. Iz njih spoznamo dobro tudi Islandijo, ki nam je bila doslej vsaj v literaturi tuja, saj smo imeli le »Islandske ribiče«. Silno napeta je v prvi povesti borba z belimi medvedi, v drugi občudujemo drznosti obeh malih bratcev Nonnija in Mannija ter opis gore na Islandskem, v tretji pa spoznamo strahote severnega meteža. Knjiga ni za deco, pač pa se bo mladini po desetem letu nedvomno priljubila. Prevod je oskrbel dr. Joža Lovrenčič zelo vzorno, prezrl je le nekaj germanizmov. Oprema je za mladinsko knjigo uprav razkošna.

Ivana Preglja Izbrani spisi, zvezek 5: Magister Anton. Magister Anton je široko zajeta povest iz dobe reformacije na Slovenskem v šestnajstem stoletju, dogaja pa se večinoma na primorskem Krašu. Razdeljena je na dva dela in pisana na oni posebni Pregljev način, ki ji že po jeziku in stilu daje odraz arhalčnosti, starinskosti. Ivan Pregelj si je pridobil morda prav s tem, da nam je na novo odkril lepoto stare slovenske govornice, največ zaslug za naše slovnstvo, več menda celo, kakor s svojimi literarnimi tvoreninami, ki se vse preveč ponavljajo. Idejna vsebina Magistra Antona je označena v dveh spredaj natisnjenih citatih iz Sv. pisma: Kaj se vam zdi? Če ima kdo sto ovac in katera izmed njih zajde, ali ne pusti na gorah devet in devetdesetih in gre iskat tiste, ki je zašla? in Dobri pastir da svoje življenje za ovce. Najemnik pa zbeži, ker je najemnik in ga za ovce ni skrb. V ostalem je tudi idejna izpoved pisatelja samega. Knjiga obsega 271 strani v znani lepi opremi.

Felix Timmermaus: Župnik iz cvetočega vinograda. Prvi zvezek nove Leposlovne knjižnice Jugoslovanske knjižarne prinaša prvi slovenski prevod iz flamščine, Felixa Timmermausa. Župnika iz cvetočega vinograda, povest, ki se razvija v mali vasi v tisti Flandriji, ki je po vpadu Nemcev v Belgijo največ trpela. Njen autor je slikar, zato se tudi delu pozna, da ga je napisal človek, ki dobro opazuje in zna tudi s peresom — slikati. Povest je značilna tudi za pisateljev duhovni razvoj, ki mu ga je naznačilo trpljenje v svetovni vojni.

François Mauriac: Gobavca je poljubila. Mauriac je znan francoski pisatelj katoliške smeri, ki skuša na svoj način in s svojega versko-etičnega zreljšča reševati tudi najtežje življenjske probleme razrvane sodobne človeške družbe. V tej povesti, ki tvori drugi zvezek nove Leposlovne knjižnice, rešuje problem grdega moža in lepe žene, njihov odnosov, hotenj in prizadevanj, ki ga reši na malo verieten, vse preveč literarno hoten način. Knjiga obsega 117 strani osmerke. Prevodu pa se tu in tam pozna, da je prevod.

Šaljapinova pot k slavi

OD ČEVljARskega VAJENCA DO NAJSлавNEJšEGA PEVCA.

Danes, ko Šaljapin v ruski operi v Parizu žanje trijumf za trijumfom, ne bo odveč, ako iz njegove avtobiografije posnamemo nekaj podatkov o njegovem detinstvu in o njegovih prvih korakih na oder:

Moj oče — pripoveduje Šaljapin — ruski kmet, ni znal do svojega 20. leta niti čitati niti pisati. Šele v teh letih je, preganjan po usodi in uboštvu, začel segati pri vaškem duhovniku po knjigi in je z neverjetno silno voljo dosegel povprečno izobrazbo, ki mu je pomagala do mesta uradnika. Svojo deco je dal v obrt. Ko sem dovršil šolo, me je prepustil oče kumu (ime Šaljapin sem dobil po kumu), ki je bil čevljar. Čevljarske obrti sem se učil v drugi delavnici, kjer sem delal do 15. leta.

Sam Bog ve, koliko zaušnic in udarcev sem moral prenesti. Posebno sem se bal strašnega jermena, ki ga uporablja vsak čevljar, in ki je strašnejši, ko se stroji z njim hrbet. Sediš, zamišljen v Bog ve kaj, pred očmi imaš vizijo nekakih zračnih stolpov, in naenkrat te zbudi iz tega fantastičnega razpoloženja živžg jermena.

Ko sem bil star 12 let, sem šel prvič v gledališče v Kazanu. Gledal sem dramo, v kateri so nastopali tudi zbori. Igra se je imenovala »Ruska svatba«; druga igra, ki sem jo videl, je bila »Medea«; pri njej sem se stresal od joka.

Že kot vajenec sem pel v dečjem cerkvenem zboru. To je bila moja prva šola. Od tega časa je rasla v meni strast za gledališčem. Ker nisem vedel, kako naj ukrenem, mi ni uspelo priti v gledališče; povrh pa so me smatrali še za gla-

sovnno nesposobnega. Mnogo sem trpel in vedno bolj mislil na samomor. Če sedaj pomislim na takratno trpljenje, se radujem, ker je trpljenje najboljša šola za razumevanje resničnega, pravega življenja.

Začel sem nastopati v kazanski opereti. Prva opera, pri kateri sem sodeloval, je bila »Halka« od Maniuszka; igral sem vlogo Stolnika. Pel sem in ploskali so mi. Tega prvega ploskanja sem se prestrašil in hotel pobegniti, pa sem se spotaknil in telebnil po odru, kot sem dolg. V dvorani se je smeh mešal z odobravanjem, jaz pa sem komaj našel garderobo.

Moja druga operna vloga je bil Fernando v »Trubadurju«. Prva moja dobra vloga je bila v »Askoldovi mogili«, v kateri sem pel neznanca. Za to prvo svojo kreacijo sem dobil 85 rubljev v srebru in srebrno uro, ki me je ponesla v sedmo nebo. Ošabnejši kot kak milijonar sem hodil po mestnih ulicah in škilil na ljudi, če opazujejo mojo uro. To je bil najsrečnejši čas mojega življenja. Takrat sem še veroval v dobroto in poštenje. Bog mi pomagaj! Življenje me je prevarilo. Sedaj sem koncentriral vso svojo ljubezen na rodbino in umetnost. Kar se ostalega tiče mislim, da denar ni vse in, da more dati pravo uteho talent, ki nam ga da Bog...

Šaljapin navdušeno govori o umetnosti: »Ljubim umetnost... Ljubim junake, ki jih predstavljam, živim in trpim z njimi. Ljubim in obožujem Don Quichota, ker je moj ideal. Don Quichot me spominja na mojo milo Rusijo. Don Quichot je bitje stekano iz dobrote in nežnosti. Koliko je pri nas v Rusiji Don Quichotov!«

Jutri...?!?!

Draga lenoba!

Jutri torej prične veliki boj. Danes ob tem času so nabite že vse kočice od Klopnega vrha čez Planinko do Ribnice. Stari, od solnca opaljeni krmariji vlečejo pri peči svoje pipice in se pogovarjajo. Jutri...? Mladina poje, pleše, nori ob zvokih orglic in gitare. Vse živi v pričakovanju. Vse si želi presenečenj. Uf, trikrat uf, da bi le tolkli mi enkrat one od spodaj, pravijo naši. Zunaj pa se počasi vzdiguje na nebu nebeški pastir — mesec in če pogledaš od zakurjene peči skozi okno na razsvetljeno pokrajino, se ti zdi kakor v pravljici.

Pravzaprav ti je res lahko žal, da nisi šel gor. Že pot sama je bila imenitna. Sneg je bil naravnost klas-s-s. (Klas-s-s, to je novi izraz in pomeni pri marib. študentarji prvovrstno, klas-s-s = tuli-i-i = prvovrstno.) Še nam, ki smo mazali s »Tento«, je drselo nazaj. Edini Miha, ta je zadel mažo. Dve uri je gazil pred vse-

mi, da smo se kar čudili, ker sicer vedno sopiha zadnji. Potem smo konstatirali, da si je namazal smučke z marmelado. S pravim, pristnim pekmezom po 12 Din kg. On sicer pravi, da je to napravil pomotoma v temi, no jaz pa vem zakaj, ker sem pozneje videl, da mi je izginila steklenica s konjakom. Zato je od začetka tudi vedno zaostajal in si »popravljaj« vezi. Kar se tiče orijentacije, pa je bilo sploh sitno. Včasih smo iskali markacijo in smo vsi hkrati zagledali v temi rdečo piko. Ko smo prišli bližje, smo videli, da je to Petrov rdeči nos, ki mu je zmrznil na zadnji turi in se sedaj prijazno rdeče svetlika. To pa še ni vse nič proti Borutu, ki si je v temi namazal na tri zemlje Kalodont namesto pastete. In on vendar rabi Sidel za svoje zobe, ker ima zlate. — Radi plesa praviš, da si ostal doma. Tu plešemo vsi, ker so nam zmrznili prsti na nogah. Kako je to krasno. Če pogledaš n. pr. gospo Mico. Sploh vsi imamo skrb za njo. Kje bo spala? Merimo posteljo — 1 m, merimo njo — 2 m, za vruga, ne gre, pa ne gre. Nekdo

je zlobno prej dejal, da bi se jo dalo uporabiti za mestni valjar in zato je ona vsem nam razdelila pecivo, samo njemu ne. Da je lahko videla, kako se mu je od nevošljivosti podaljšal nos. Dobro, da ni čula še, kaj je rekel njen mož... Sicer pa je jako dobra za pripravljanje terena. Tako lepih, pol metra globokih smučin pač noben smučarski bataljon ne »spravi skupe«, kot ona. Samo, če pade na kaki njiivi, potem izkoplje zaostali krompir za dve leti nazaj. Zadnjič pa je neki kmet nad Ribnico, ki je na sneg posul umetnega gnojila, preklinjal, ker mu je vsega odnesla — na hlačah.

Pravkar so izvozili progo. Zastavice so že posajene, vse je pripravljeno. Ko bo jutri startalo solnce na svojo vsakdanjo pot, bodo na Klopnem, pri Pisniku in v Ribnici startali naši fantje in brhke smučarke.

Za sedaj pa »Smuk!«

Pinček.

Skavtizem

Pota do naših ciljev

Zadnjič smo se zedinili, da hočemo dobre ljudi, to je ljudi, ki bodo stremeli za urejenim odnosom do sebe, do soljudi in do Boga. Kaj pod temi pojmi razumemo, smo zadnjič že naznačili; danes se hočemo pomeniti, kakšna so pota do teh naših ciljev.

Edina pot, ki jo poznam, da vede vsaj blizu teh naših ciljev je vzgoja; najprej vzgoja v organizaciji, potem pa posredno vzgoja izven nje. Skavt mora vzgajati povsod, kamor pride. Saj ni treba, da pridiguje. Ako n. pr. pride kot edini abstinent k pivskemu omizju, bo lahko molče sprožil debato o alkoholizmu, ki bo vsaj opozorila na abstinenčni pokret, če že ne bo omajala prepričane vere v alkohol kot dobrotno. In tako skavt vzgaja z vsakim dobrim delom, ki ga stori.

V naši organizaciji so tri sredstva, s katerimi se vzgaja, to je: tradicija, skupno življenje in življenje v prirodi. Pod tradicijo razumem vse ono, kar je specifično oziroma značilno za našo organizacijo. Sem spadajo naši zakoni in obljuba, vsa skavtska romantika, Baden-Powellovo naročilo o dobrih delih in slično. Ako skušamo opredeliti, k čemu nas vzgaja skavtska tradicija, spoznamo, da pretežno k izpolnjevanju dolžnosti do samega sebe. Seveda tega ne smemo jemati popolnoma absolutno.

Ni je menda organizacije, ki bi tako zelo gojila skupno življenje, kakor mi skavti. Od 6. zjutraj pa do 10. zvečer je skavt na taboru v družbi svojih tovarišev in ni je skoraj ure, ko bi bil čisto sam. Med letom pa skrbi za to vodni sistem, sistem, ki deli vso našo organizacijo na nebroj enot po 10 članov, ki imajo skupne sestanke in izlete. Vse to že zgodaj navaša na smisel za skupnost, ob-

zirnost do drugih in potom spoznavanja k medsebojni ljubezni in poštrevnosti. Tako skupno življenje ureja naš odnos do soljudi.

Tretji del naše vzgoje je življenje v prirodi, ki vzbuja čut zavisnosti od Boga. Kdor je bil že kedaj na taboru, ve, da je marsikatera večerna molitev ob ognju bila bolj pobožna kot molitve na primer v šoli.

Srednik vseh teh vzgojnih faktorjev pa mora biti psihološko izkušen ali pa izobražen, sugestivno uplivajoč vodja.

J. Dolar.

Opozorilo!

Vsako sredo ob 5. pop. predava v realni starešina g. dr. Marinič o prvi pomoči in higijeni. Čani obeh stegov naj se udeležijo predavanj polnoštevilo.

Sokolstvo

Telovadba starejšega članstva Sokolskega društva Maribor-matica

se vrši redno vsak torek in petek zvečer v gimnazijski telovadnici ob običajnem času. — Poziva se na polnoštevilo in točno udeležbo.

Seja predavateljev prednjaške šole SKJ se bo vršila v ponedeljek, dne 19. t. m. ob 8. zvečer v Narodnem domu. Prosimo brate: Dr. Pivko, dr. Kovačič, Schaup, Dekleva, Putnikovič, Lavrenčič, Cestnik, Lintner, dr. Pavlič, inž. Vičič, Štukelj, Primožič, Faganelli, da se seje zanesljivo udeležijo. — Vodstvo šole.

Rekordna žetev sladkorne pese v Evropi

Statistika lanskoletne žetve sladkorne pese v evropskih državah kaže ogromni porast produkcije pese in sladkorja. Tako je Češkoslovaška v l. 1930 pridelala 6.746.000 ton napram 5.552.519 tonam v l. 1929; Nemčija 15.854.100 (11.936.658); Avstrija 971.461 (688.200); Rumunija 930.000 (543.100); Danska 1.185.014 (749.862) itd. Skupno se je pridelalo v evropskih državah lani 39.466.160 ton napram 33.211.983 tonam l. 1929. Jugoslavija je pač pridelala manj (800.000 napram 1.050.000 v l. 1929), enako tudi Madžarska in Poljska. V zvezi s tem je narasla seveda tudi proizvodnja sladkorja, ki se ga je izdelalo v Češkoslovaški 1.131.118 ton, v Nemčiji 2.508.841 ton, v Jugoslaviji 100.000 ton itd., skupno v vseh evropskih državah 6.167.359 ton, napram 5.520.812 tonam v l. 1929. Največji porast v proizvodnji sladkorja izkazuje Nemčija, ki je že skoro dosegla predvojni proizvodnjo.

»Oče vpraša, ali bi nam mogli za kratek čas posoditi vaš gramofon?«

»Ali hočete tako pozno plesati?«

»Ne, temveč spat!«

M. Zavaccoi

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

45

Landri, nadbudni sin gostilničarke, je skučil k mizi in zajahal hrbet brata Lubena.

»Landri!« je zarohnel Gregoar in zažugal paglavcu s prstom.

»Ljubi otrok!« je rekel brat Tibo. »Kar pustite ga, mojster, saj naju zabava... Samo kam je izginil?«

Landri je bil izginil kakor kavra; smuknil je bil pod mizo dobrih menihov. Premišljal je v tem skrivališču; da ne snuje ničesar dobrega je pričelo lesketanje njegovih oči.

Za mizo, ki je bila menihoma najbližja, sta sedela dva možaka pri vrču vina. Poleg sebe sta bila položila svoja baretta, s katerih sta viseli dve dolgi oguljeni peresi, rapirja pa sta imela zaradi večje varnosti kar na mizi.

Ta dva možaka sta govorila glasno, s širokimi gestami, ter se postavljala v junaških pozah.

Kakor sta bila slabo oblečena, zakrpana in raztrgana, vendar sta se izkušal vesti kakor dva velika gospoda.

Dolga in koščena obraza, iskrece oči in košate brki so jima dajali lice dveh strašnih bojevnikov.

Brat Luben in brat Tibo sta bila med tem začela svojo večerjo pod dobrohotnim pogledom gospe Gregoarjeve, ki je bila vedno pripravljena postreči. Nič se nista vznemirjala zaradi rokavnič, ki sta bila poleg njiju — kajti pravkar omenjena kavalirja sta bila rekla, kaj sta mislila menih, da sta slišala razgovor

svojih sosedov, njiju tihi razgovor pomešan z glasnimi vzkliki, namenjenimi za vsa ušesa.

»Grof De Kokarder!...« je rekel eden.

»Kaj želite marki Faifar?...«

»Kako vam ugaja to vino?... (Ali si opazil menih, ki sedita poleg naju?)«

»Rekel bi, dragi marki, da naju bo ljuba gospa Gregoarjeva čisto razvadila. (Da, vidim ju, smrt božja! Sam hudič nama ju je poslal.)«

»Ali kockava še za en vrč, grof Kokarder! (Ali morata imeti nabasane mošnjičke!) Gospa Gregoarjeva, kocke nama dajte!...«

Gostilničarka je prinesla kocke. Igra se je začela.

»Marki, izgubili ste. Držite se dobro. (Sodeč po božanski večerji, ki sta jo naročila kujona, morata biti begata.) Vi ste nav rsti, marki!«

»Pa naj bo, dragi moj! Že vidim, da mi je sreča mila. Izgubili ste! (Kaj, če bi ju počakala za kakim vogalom?)«

Ta hip pa sta Luben in Tibo obadva hkrati obupno zakričala.

»Ogromna podgana je pod mizo!« je zatulil prvi.

»Sam hudič jo je poslal!« je zarjul tovariš.

»Po nogah mi leze!...«

»Čeva mi bo izžrla!...«

Gregoar in njegova žena, natakarka in več gostov je priskočila k menihoma.

Sveta moža sta bila vstala, da uideata neznani živali, ki ju je trpinčila zavratno že celo minuto.

S to kretnjo pa sta v obče veliko začudenje dvignila mizo; posoda, steklenice in vse ostalo se je podrla z velikim ropotom na tla. Zdaj so zapazili gledalci, da je nekdo sešil menihoma halji, tako, da sta spojeni oblačili prebrnili mizo, ko sta fratra vstala.

»O bogokletno, zločinsko dejanje!« sta zaječala slu-

žabnika božja.

Obenem pa se je začulo srdito mijavkanje; izpod mize je šinil po vseh štirih nagajivi Landri.

»Prokleti paglavci!« je zarjul Gregoar. »Ali ti jih bom naložil po zadnjici!...«

Planil je za njim.

Toda »prokleti paglavci« se je umeknil s spretnim skokom v kuhinjo, ne da bi pozabil obdariti gledalce s svojimi najizbranejšimi grimasami.

»Ravnati tako z dvema častitljivima menihoma!« je godrnjal Gregoar, dočim je klečala madam Gregoarjeva na tleh ter razdruževala s škarpami trdne sešiti halji.

Nered je bil kmalu popravljen.

Brata Tibo in Luben, pomirivši svoj strah, sta se vrnila k večerji.

Med hrupom pa sta se bila splazila grof Kokarder in marki Fraifar prav potihoma k vratom in izginila, pozabivši plačati svoj zapitek.

Sicer pa nihče ni opazil njunega bega.

Edini Gregoar je zaječal v svoji duši, ko je videl, da ne bo nikdar videl denarja za par vrčev svojega najboljšega vina.

In storil je na tistem kruti sklep, da hoče biti v bodoče strožji.

»Ta Landri je pravcat majhen Satanček!« je rekel brat Tibo.

»Samo steklenica dobrega Somurca mi more potolažiti to strašno razburjenje!« je dodal brat Luben.

Naročila sta steklenico Somurca in jo izpila nemudoma; sveta moža sta vedela prav dobro, da je treba piti somursko vino sveže, kakor hitro ga prinesejo iz kleti.

(Nadaljevanje prih.)

Najboljša pralnica ovratnikov je „Ideal“

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7

Hlito popravilo ur,
ceneno in točno z 1—5letnim
jamstvom pri tvrdki A. Sto-
jec, Maribor, Jurčičeva ulica
št. 8. Po stenske in stoječe ure
se pride na dom. XVII

Elektroinstalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških po-
slopij vsaka montažna popravila, po-
pravila motorjev najcenejše izvršuje
Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul.
16. Velika izbira svetilk, elektroblaga,
motorjev do konkurenčni cenil. XII

Spalne sohe,
politirane, najmodernejše, ugodno pro-
dam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Ale-
ksandrova c. 48. 3106

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago
izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo
Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno
»Astoria«. X

G. žo
zad va voza, eventualno za skladišče
tako oddam. Ponudbe do 21. januarja
na upravo Večernika pod šifro »A. B.«. 121

Prazne odloj steklenice
kupi galanterijska trgovina Drago
Rosina, Vetrinjska ul. 78

Lep lokal
z ali brez sobe, pripraven za krojača,
čevljarja ali pletilnico, oddam. Naslov
pove uprava Večernika. 150

Gramofone, šivalne stroje,
otroške vozičke in kolesa popravila
najboljša specialna mehanična delavni-
ca Justin Gustinčič, Maribor, Tatten-
bachova ul. 14. Nasproti Narodnega do-
ma. 602

Trgovskega pomočnika,
pomočnico, manufakturstista, spretnega
prodajalca, zmožnega slovenskega in
nemškega jezika sprejemem za februar
ali marc. Pismene ponudbe pod »1200«
na upravo Večernika. 123

Oddam
opremljeno sobo s prostim vhodom in
električno razsvetljavo enemu ali dve-
ma gospodoma ali gospodičnima, Ale-
ksandrova c. 55/I levo. 116

Vajenko za strojno pletenje
sprejme takoj pletarna L. Golob, Orož-
nova ulica 6. 108

Stanovanje,
dve sobi in kuhinjo, oddam. Melje,
Erjavčeva ulica 10. 142

Ako hočete delati
in z lahkim delom zaslužiti doma Din
7.— na uro, vstopite v našo zadrugo.
Pouk je brezplačen. Vpisnina Din 10.
Obširna pojasnila Vam radi pošljemo,
ako je priložena znamka za odgovor.
Zadruga jugoslovanskih pletarn. Osi-
jek. 128

Stanovanje,
dve sobi in kuhinjo, oddam. Kratka
ulica 8, pri sportnem igrišču Rapid. 143

Stanovanje,
soba, kuhinja, shramba in vrt na Tez-
nu, oddam takoj. Vprašati pri stavbe-
niku Špesu, Tržaška cesta, skladišče. 134

Stanovanja
se oddajo v Trubarjevi ulici 7, eno s
3 sobami in kuhinjo, eno z 2 sobami in
kuhinjo. Vpraša se tam dnevno od 11.
do 12. ure. 157

Nova nerabljena, belo lakirana spalnica
za dve osebi na prodaj. Pogleda se od
12. do 14. ure. Naslov v upravi lista. 155

Kanarčke,
prvovrstne Harcerje vrvivce plemeni-
tega rodu prodaja od 100 Din naprej.
Franjo Kenič, Maribor, Trstenjakova
2/II, Melje. 149

Velik, svetel trgovski lokal,
pripraven za gostilno ali obrt takoj od-
dam. Vprašati Taborška 11 pri hišni-
ku. 120

Kupim
rabljen otroški voziček, Naslov v upra-
vi. 164

Stanovanje,
dve sobi in kuhinja, takoj oddam. Krat-
ka ulica 5, pri sportnem igrišču Rapid.
Maribor. 163

Pridnega in poštenega
oženjenega delavca iščem. Plača po
dogovoru. Stanovanje prosto. Naslov
pove uprava. 162

Kolesarji pozor!
Sezona za vožnjo s kolesi je končana.
Sedaj je treba skrbeti za bližnjo pom-
lad. Pustite Vaša kolesa z malimi
stroški čez zimo temeljito popraviti in
kolo bo spomladi kakor novo. Kolo
vzame popolnoma narazen, emajlira
ponikla, vse ležaje temeljito očisti
zbrusi ter na novo z najboljšo vazelin
namaže in zopet sestavi, tako, da ste
za prihodnje leto s kolesom popolnoma
preskrbljeni, največja specialna meha-
nična delavnica Justin Gustinčič, Ma-
ribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti
Narodnega doma. Shramba koles in
motorjev čez zimo. Brezkonkurenčne
cene. Točna in solidna postrežba!

Dve spalnici
iz trdega suhega lesa (ena jesen, dru-
ga brest), zelo solidno delo ceneno na
prodaj. Munda Alojz, Maribor, Tabor-
ska ulica 2. 158

Učenko
za šivanje perila sprejme atelje za pe-
rilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 159

Trgovski pomočnik
z dvoletno pomočniško prakso išče
službe za trgovino z mešanim blagom.
Cenjene ponudbe naj se pošljejo na
upravo »Večernika« pod šifro »Agi-
len«. 154

Izvošček in avtotaksa
Karl Belak, Maribor, Vrtna ulica 17, te-
lefon 2525, se priporoča. 69

Velika inventurna prodaja V TRGOVSKEM DOMU V MARIBORU

**Motvoz (špaga), oprti (gurte),
luto, vrvarske izdelke itd.**
nudi galanterijska trgovina

Drago Rosina, Maribor
Vetrinjska ulica 26.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Opravična številka: E IV 2822/30

5

Dražbeni oklic.

Dne 20. februarja 1931 ob 9 uri dopoldne bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga k. o Sv. Magdalena vl. št. 351
enonadstropna hiša z vrtno parcelo v Mariboru,
Kettejeva ulica 4

Cenilna vrednost: Din 207.241.—,

Najmanjši ponudek: Din 103 620 50.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki
je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru

**Okrajno sodišče v Mariboru odd. IV.,
dne 7. januarja 1931.**

V HOTELU HALBWIDL

se toči od danes naprej

BOCK-PIVO

pivovarne UNION, Maribor

Jutri, nedelja, jutranji in večerni koncert.

Sani
gugalne konje
razne igrače
najugodnejše
v galanterijski trgovini
Drago Rosina
Vetrinjska ulica 26

Zimske nogavice,
rokavice, pletenine ter
vse druge modne po-
trebščine v modni trgovini
Anton Paš,
Maribor, Slovenska ul. 4.

Znižane cene

pri

TIVAR-OBLEKAM

od 17. do 31. januarja 1931

V vseh naših podružnicah bo
prodaja zaloge s popustom od

20%

Podružnice v Mariboru:

H. J. TURAD
Aleksandrova cesta 7

JAKOB LAH
Glavni trg 2

PIVOVARNA UNION, MARIBOR

naznanja cenjenim odjemalcem, da bo dne
17. januarja pričela izdajati svoje priznane
po monakovskem načinu varjeno

BOCK-PIVO

PRAVA SLIVOVKA
na drobno! 3824

NAJFINEJŠI RUM
na debele!

KONJAK
In vse vrste likerjev l. t. d.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV

Ponovno znižamo cene!

Da omogočimo vsakemu opravljati zunanje posle, in to v največji zimi, snegu, brozgi in blatu, prodajamo od danes naprej:

1. Vse ženske galoše, žigosane Din 69.- na Din 49.-
2. Vse otroške snežne čevlje, žig. Din 69.-, 89.- Din 99.- na Din 59.-
3. Vse ženske snežne čevlje, žig. Din 99.- na Din 69.-
4. Vse ženske čevlje iz žameta, žigosane . . Din 89.- na Din 69.-
5. Vse ženske snežne čevlje iz gume ali gabadena, žigosane Din 129.- na Din 99.-
6. Vse ženske čevlje s patentnim zapiralom (Reißverschluß), žigosane Din 169.- na Din 129.-

Pogledajte naše izložbe! - Obiščite naše prodajalne, pripravili smo za Vas mnogo veselja za mal denar!

Ratona

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture ANTON GOLEŽ, MARIBOR, Aleksandrova cesta 42. Žrebanje dne 16. januarja 1931. (Za eventualne tiskovne napake se ne odgovarja.)

Din 200.000.—: Št. 95.763
Din 80.000.—: Št. 166.70
Din 60.000.—: Št. 41.880
Din 40.000.—: Št. 64.746
Din 30.000.—: Št. 77.836
Din 20.000.—: Št. 48.003
Din 10.000.—: Št. 72.312
Din 7.000.—: Št. 38.319, 72.312

Prilagodnje žrebanje dne 10. februarja 1931.

Pojedina klobas

17. in 18. januarja jetrne, krvave in pečene klobase v staroznani gostilni pri „Zvezdi“ na Koroški cesti 48. Najboljša štajerska in dalmatinska vina od Din 10.— naprej.

Za obilen obisk se priporoča

A. Dergas.

Inserirajte
v
„Večerniku“

Tropine

dobite zopet v

plivovarni **UNION**, Maribor

Opravična številka: E IX 4389/30

14

Dražbeni oklic.

Dne 2. marca 1931 ob 10 uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga k. o. Gorica vlož. št. 343

Cenilna vrednost: Din 3808.10

Najmanjši ponudek: Din 2538.74

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru odd. IX.

**Okrajno sodišče v Mariboru odd. IX.,
dne 29. decembra 1930.**

Najcenejši nakup

OTROŠKE NOGAVICE od Din 5.— naprej; NOGAVICE Z OBROBKOM (Haferl-socken) od Din 10.— naprej; MOŠKE NOGAVICE od Din 4.50 naprej; DAMSKE NOGAVICE od Din 7.— naprej; DAMSKE FLOR-NOGAVICE od Din 12.— naprej; DAMSKE VOLNENE NOGAVICE od Din 18.— naprej; SVILENE NOGAVICE in NOGAVICE iz UMETNE SVILE v vseh barvah in cenah; SPODNJE MAJICE od Din 15.— do 25.— po velikosti; SPODNJE HLACE od Din 15.— naprej; SVETERJI ZA OTROKE od dinarjev 35.— naprej; SVETERJI ZA DAME od dinarjev 60.— naprej; PLETENE DAMSKE OBLEKE od dinarjev 200.— naprej; DAMSKE ROKAVICE od dinarjev 14.— naprej; MOŠKE ROKAVICE od Din 16.— naprej itd. — Vrh tega največja izbira trkotaž, pletenin, perila, kravat, ovratnikov, vezenin, čipk, svilenih trakov, toaletnih potrebščin, parfumerije po zelo nizkih cenah. Galoše od Din 110.— naprej, snežne čevlje od Din 95.— naprej. — Lastna pletarna in predtiskarna! — Prevzame entlanje, ažuriranje in vezenje!

Eksportna hiša LUNA, Maribor, Aleksandrova c. 19

Posojilnica pri Sv. Trojici v Slov. gor. naznanja, da je njen dolgoletni član in tajnik, gospod

Jakob Kóvačič

učitelj v pokoju

v četrtek, dne 15. januarja 1931 mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se bo vršil jutri v nedeljo, dne 18. januarja ob 15. (3.) uri popoldne pri Sv. Trojici v Slov. gor. Blagemu možu časten spomin!

161